

Рассматривается другой серьезный аспект – самоубийство с помощью врача. Возражения против эвтаназии объясняются ее распространенной ассоциацией с терминальной болезнью и старостью. Однако картина меняется, если рассматривать смерть как результат неизлечимой и прогрессирующей неврологической болезни. Устойчивое вегетативное состояние и прогрессирующая неврологическая болезнь схожи, так как касаются широкой возрастной группы и для них отсутствует эффективное лечение.

Я считаю, что эвтаназию можно применять только к тем людям у которых нет шанса выжить, то есть, если они безнадежно больны и мучаются из-за своей болезни. Естественно, эвтаназию можно будет проводить только в том случае если сам пациент согласен уйти из жизни, но при этом нужно будет созывать комиссию (врачи, юристы, близкие члены семьи), которая утвердит просьбу этого человека.

Литература

1. Маргелис Н. Актуальные вопросы биоэтики. – «Славянский альманах». – Николаев, 2002. – С. 32 – 36.
2. Судо Жак. История биоэтики: дискуссии, этическая ориентация // WEB сервер гражданской сети республики Татарстан.

ГЕРОНТОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В КОНТЕКСТІ БІОЕТИКИ

Ходан О.В.

Мелітопольський ДПУ

Характерною ознакою сьогочасного українського суспільства, як і більшістю європейських держав, є виражений процес постаріння населення. За прогнозами демографів у найближчі 30 років в Україні не очікується припинення депопуляційних процесів, а частка старих людей, особливо осіб старшого віку зростатиме [3].

Процес постаріння населення істотно впливає на функціонування та розвиток суспільства, на різні сторони його життєдіяльності: політичну, соціально-економічну, культурну, духовно-моральну, тому існує гостра необхідність у прийнятті адекватних заходів для всебічного вивчення цього процесу, попередження та нівелювання його негативних наслідків. Актуальність проблеми стимулює бурхливий розвиток наукової геронтології.

Головною метою, що об'єднує різноманітні напрямки геронтологічних досліджень, є підвищення якості життя у пізньому віці та створення гарантій забезпечення необхідними ресурсами розвитку суспільства та особистості. Таким чином реалізується один із основних принципів біоетики – повага до особистості, що проявляється у прагненні до всебічного задоволення її потреб.

Значну увагу геронтологи України приділяють вивченню тенденцій

старіння населення, адже документування змін у віково-статевій структурі населення міських та сільських популяцій надзвичайно важливе для оцінки макросоціальних змін у та розвитку суспільства у цілому, які суттєво впливають на стан здоров'я та економічний статус людей похилого віку.

Не менш важливими є також дослідження щодо міри участі старих людей у житті суспільства, адже вони носії значного життєвого, соціального, сімейного, професійного досвіду, котрий при відповідній орієнтованості державної геронтологічної політики може бути використаний з великою користю для країни і самих громадян [2]. Залучення пенсіонерів до посильної та цікавої для них трудової діяльності не лише сприяє економічному розвитку держави, але й підтримує високий життєвий тонус літніх людей, дозволяє їм почувати себе комфортніше, бо задовольняє їх сутнісні потреби у самореалізації, соціальній значущості, творчості, тому є глибоко етичним.

На повномірне використання потенціалу літніх людей зорієнтована одна з цілей геронтології – збереження у людини працездатності на значно більший термін, чим той, на який вона могла розраховувати раніше, збереження духовної бадьорості, соціальної активності, потреби бути корисним людям [1]. Тому предметом пильної уваги науковців є дослідження чинників, які збільшують чи зменшують інтеграцію старих людей у соціум, для чого вивчаються зміни, що відбуваються у організмі з віком і поступово призводять до його постаріння; механізми та причини, що зумовлюють ці зміни; розробляються стратегії профілактики та ефективного лікування різних хвороб, властивих престарілим тощо.

Кількість (понад 300) та різноманіття визнаних на даний час гіпотез щодо причин та механізмів старіння людини вказує на поліфакторність цього процесу. Геронтологічні дослідження свідчать, що темпи та якість процесу старіння обумовлені сукупністю біологічних, соціальних та психологічних причин. Зокрема встановлено, що непримиренність, недобррозичливість літньої людини – це фактор ризику розвитку коронарної недостатності, сильніший за високий холестерин, надмірну вагу, гіпертонію та куріння. Тому щоб підвищити свої шанси на здорову, активну старість людина повинна, передусім, суттєво змінити ставлення до самої себе, до свого здоров'я, гармонізувати свої стосунки з оточенням, культивуючи у себе такі якості як доброзичливість, незлобивість, вміння прощати відповідно до основних моральних цінностей буття.

Розробка засобів протидії руйнівній роботі старіння – пріоритетне завдання геронтологів. На сьогодні вченими виявлено більше ніж 20 речовин – геропротекторів, здатних збільшувати тривалість життя та покращувати життєві показники тварин. Але оскільки питання про ефективність та безпечність їх тривалого застосування ще недостатньо досліджене, рекомендувати їх вживати у молодому та зрілому віці не можна, бо це суперечить фармакоетиці (препарати повинні пройти клінічні випробовування в рамках доказової медицини).

Серед факторів, що знижують ризик розвитку більшості хвороб “віку”

та поновлюють здорове та активне життя, геронтологи називають відповідне віку та стану здоров'я дієтичне харчування, обмеження калорійності раціону, профілактичний прийом вірно підібраних біодобавок з геропротекторною дією, фізичну та інтелектуальну активність, зайнятість улюбленою справою або професією, відсутність шкідливих звичок, позитивні емоції, оптимістичне сприйняття життя у всіх його проявах тощо.

Більшість перелічених заходів доступні для реалізації, саме тому найбільш адекватним та перспективним підходом для здійснення профілактики передчасного старіння фахівці вважають розгортання просвітницької роботи через засоби масової інформації для ознайомлення широкого загалу зі способом життя та правилами поведінки, що сприяють збереженню здоров'я та активності на довгі роки. Рекомендації геронтологів мають стати інструментом, застосовуючи який кожна людина як відповідальний "автор" своєї долі зможе реалізувати своє право на здорову, активну і щасливу старість.

Той факт, що значну частку населення нашої країни складають люди пенсійного віку, більшість з яких вже зараз об'єктивно потребує турботи з боку суспільства, стимулює дослідження в сфері соціальної геронтології та геріатрії.

Таким чином, для України XXI сторіччя проведення геронтологічних досліджень вкрай необхідне для розробки ефективної геронтологічної політики, спрямованої на оптимізацію процесу старіння як окремого індивіда, так і суспільства в цілому. А головне, втілюючи наукові здобутки геронтологів у власному способі життя та поведінці, кожна людина буде спроможна досягнути благополучної, активної і повноцінної старості і, завдяки цьому, матиме всі можливості не тільки для гідного життя, але й для подальшого розкриття власного потенціалу, розвитку і самореалізації в досить поважному віці.

Література

1. Виленчик М. М. Биологические основы старения и долголетия. – М.: Знание, 1986. – 257 с.
2. Медведева Г. П. Введение в социальную геронтологию. – М.: Московский психолого-социальный институт; Воронеж: Изд-во «МОДЭК», 2000. – 96 с.
3. Стешенко В., Рудницький О., Хомра О., Стефановський А. Демографічні перспективи України до 2026 року. – К.: Інститут економіки, 1999. – 60 с.

БІОЕТИКА ЯК МОРАЛЬНО-ДЕОНТОЛОГІЧНА ОСНОВА МЕДИЦИНИ

*Черета В.В.
Українська медична стоматологічна академія, Полтава*